

У ЦЕЛОМЕ СВЕТУ ПОЗНАТЕ

чисте Горњо-Крањске планинске пчеле у оригиналним кошницама (сандуцима), ројеве, као и првоврстне младе племените матице, нуди и у земљи и иностранству преко 80 пута награђена са првим и највишим одликовањима

Т В Р Т К А

ТВО НАЈВЕЋЕ ГОРЕЊСКО УЗОРНО ТРГОВАЧКО ПЧЕЛАРСТВО ЈАНА СТРГАРА

Битње, П. Вохињска Бистрица, Горењско, Југославија.
потпуно ламство за живу приспелост у све делове света.

Наруџбине се извршују тачно и брзо

Наруџбине до 15 марта = 5% попушта

Прозиваја и разашиле: **Најбоље умјетно саће** зајамчено од чистог пчелињег воска. — Надаље нудим нови распрскавач „Triumph“ у 2 величине (29 и 42) см. Идеална справа за руковање са пчелама без дима!

С ОБЗИРОМ НА ПОЉОПРИВРЕДНУ КРИЗУ ЦЕНЕ СУ ЗНАТНО СНИЖЕНЕ

Захтјевајте бесплатно цјеник 1932 године

ВЕШТАЧКО САЋЕ.

Од **зајамчено** правог, чистог, природног, пчелињег воска, на американском строју зготовљено са врло прецизним дубоким ћелицама и у свакој величини 1 кг. Дин. 52'- Послат ми чист восак (без талога) израђујем у вешт. саће 1 кг. за Дин. 7'- (у цени урачуната је и дезинфекција воска) или га пак замењујем и за 1 кг. чистог воска дајем 80 дкг. вешт. саћа.

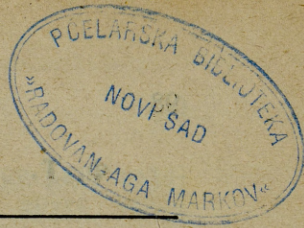
Пажња! Да се не би са вешт. саћем, разне пчелиње болести, нарочито пчелиња куга (*bacillus alvei*.) пренашале и шириле, восак, пре израде у вешт. саће дезинфицирам. Стога је моје саће од сваке заразе просто, и ја га цењеним друговима пчеларима најтоплије препоручујам.

О каквоћи мога саћа изволите се уверити.

Разашилем! Праве „банатске“ ројеве и оплођене матице. „Експрес“ Мудрохов апарат је најидеалнија справа за прихрањивање пчела. Апарат је подесан са сваку кошницу.

Ценовник на захтев шаљем бесплатно.

АНДРИЈА МУДРОХ, пчелар
НОВИ САД. Водникова бр. 8.

У Земуну, 1. Јули 1932.

Под високом заштитом
Њег. Краљ. Вис. Наследника Престола Петра.

ИЛУСТРОВАНИ ОРГАН „СРПСКЕ ПЧЕЛАРСКЕ ЗАДРУГЕ“

Број 7.	Излази једанпут месечно Уредник: КОСТА СЕПЕРОВАЦ вероучитељ грађанске школе.	Година XXIX.
------------	--	-----------------

Захвала.

На првом месту господину Кости Сеперовцу уреднику „Српског Пчелара“ и господину Др- Сими Грозданићу професору, а зашим и свој господи и браћи пчеларима и непчеларима, који ме се сетилише ме ми честитишце седамдесетогодишњицу и шридесетпешогодишњицу рада на пчеларској књижевности и ширењу пчеларства, овим пушем најлепше се захваљујем и желцим им свако добро.

У Срем. Карловцима месеца маја 1932.

Проша Ђорђе Коларић
парох у миру.

Ф. Т.

Начин пчеларења.

Код свих пчелара не може бити један и једнак начин пчеларења, јер ни услови за пчеларство код свију пчелара нису једнаки. Ко хоће од пчеларства да има добру корист мора по одређеним правилима радити, а та правила поједи-наца имају већи или мањи уплив на значај и начин пчела-рења.

Начин пчеларења пре свега зависи:

I. од својства земље на којој се пчелари.

1. Свака земља, сваки крај има своје климатске при-лике, а шта то значи у пчеларству, само практичан пчелар то добро зна.

2. Свака земља и сваки крај има своју флору, која као што је сваком пчелару познато има знатан утицај на начин пчеларења.

3. Како се пчелари у бреговитим крајевима не може се препоручити исти начин пчеларења у низини и мочварним крајевима.

4. Што пчелар на селу чини не сме и пчелар у граду покушати; што је великом поседнику лако могуће, може за малог човека бити ствар од апсолутне немогућности; што пчелар који кошнице пренаша на пашу налази за добро, исто може донети пропаст онеме, који не сели кошнице.

5. Не може бити од једнаке вредности, ако се пчелињак налази на чистом шумском ваздуху удаљен од велике буке и ларме, или ако се налази у граду у близини какове фабри-ке у ваздуху пуном дима од угља.

II. од интелигенције пчелара.

Има много свештеника, учитеља, адвоката, официра и т. д. али сваки од њих нема способности да буде храбар проповедник, искусан васпитач, оштроуман бранитељ, добар офи-цир и т. д. Има сељака, занатлија и радника, али сваки од њих не разуме у душу свој посао и занат нити је добар радник. Сваки сталеш има своје позване, а сваки сталеш има и своје избране. Исто је то и код пчелара и овде вреди: „много је званих а мало избраних“.

Коме је пчеларство споредно занимање и забава, не мо-же имати исти начин рада као онај, који је изабрао пчелар-ство за свој главни позив; имућан и богат човек, који пче-лари из љубави према пчели и ради задовољства или ради испитивања и т. д. друкчије ради него један мањи човек, ко-ји потребује паре за свакидању кору хлеба својој деци, и очекује приход и од пчеларства. Пчелар који тргује са пче-

лама друкчије пчелари него пчелар који пчелари ради задовољства и уживања. Трговац са ројевима има други начин пчеларења него пчелар који хоће мед да продаје.

III. од кошница и пчела са којима се пчелари.

Има много конструкција кошница са покретним саћем (око 300) а на све разнолике системе кошница не може се применити један начин пчеларења. Један је начин пчеларења са положеним кошницама, а други је начин пчеларења с усправним кошницама. Ако се начин пчеларења са једном конструкцијом кошница примењује на другу врсту кошница пчелар мора бити спреман, да претрпи неуспех. Поред тога неки радови који се с успехом врше са једним кошницама не могу се применити код друге врсте кошница. Многи наши пчелари о том не воде рачуна па многе радове погрешно примењују с тога претрпе неуспех у пчеларству и разочарају се.

Мора се узети у обзир, да је код једне расе пчела јаче развијен нагон за ројидбом, а друга се раса пчела теже роји. Ако се не води рачун о урођеном природном нагону код расе пчела него се чине противни покушаји, неуспех је сигуран. Али морамо знати и то, да се пчела са временом аклиматизира и то морамо при раду у обзир узети.

IV. од самога циља пчеларења.

Пчелару мора бити јасно питање како ће пчеларити и шта треба да постигне са пчеларством. Може се пчеларити ради добијања: ројева, меда, меда у саћу (бокесима), и одгајивања племенитих матица. Да у том постигне успех пчелар мора водити рачуна о месним приликама и околностима и према томе одредити циљ пчеларења. Не водили рачуна о условима, одмах нема успеха.

V. од паше и времена.

Мора се узети у обзир кад пада главна паша. Један је поступак кад главна паша пада у пролеће, а други је поступак кад пада у лето и јесен. Даље мора се пазити на време трајања главне паше и колика је пауза у паши и какова је паша до и после главне паше. Каково је време до главне паше а тако исто и у главној паши, јер променљиве околности времена много утичу на пашу, а ради непогодног времена често главна паша омане и не може се искористити. Осим тога мора се водити рачун какова је пчеларска година, да ли је рана или позна и т. д.

Из наведеног јасно се види, да је немогуће један начин пчеларења установити за све пчеларе и за све крајеве. Напредни пчелари описују свој начин пчеларења, износе што су опробали и за добро нашли, да се и други пчелари могу са њиховим искуством послужити, а особито они, који су при

сличним приликама и околностима. Ово је намењено сељацима, занатлијама, трговцима и другим љубитељима пчеларства, да им послужи као мерило, по ком ће се равнати, да једноставнији и јефтинији, а при том ипак напредни и уносни начин пчеларења прихвате.

Витомир Јовановић

Криза наше оригиналне стручне пчеларске књижевности

(Наставак)

На постављено му питање:

„Којим се начином ограничава матици ширење легла и како се то постиже (Ханемановом решетком или како)?“ Проповедник стандардизације „мишљења и уверења“ око лишним пабирчењем знања и „умења“ из „Американке“ професора Јов. Живановића, није тад ни одговорио. Није му још тада било стандардизовано уверење о корисности употребе Ханеманове решетке, која је сада саставни део његове „најпогодније“ кошнице. Много би заузело простора у листу ако би овде навели, шта је 1898. године у „Американци“ и „Пчеларењу линебуржанских пчелара с плетарама“ написао професор Јован Живановић о данашњем проповеднику стандардизације „мишљења и уверења.“ Он је онда вређао великог Јована Живановића, а данас је знатан део својих знања и умења напабирчио учећи се од Живановића. Међутим онда је покушавао да њихову вредност сумњичи.

Најзад је проповедник стандардизације „мишљења и уверења“ тек 1932. године одговорио како се ограничава матица у ношењу јаја:

„Матица се ограничава на 2—3 оквира помоћу вертикалне или усправне преграде са решетком, а за време оддесетак дана (?) На тај се начин матица ограничи у ширењу легла кад то није потребно, а тиме се сачува знатна количина меда, која би иначе била утрошена безциљно, а од свршетка прве главне паше има још доста времена да се, опет под разумним пчеларевим утицајем, намножи довољан број младих пчела и за искоришћивање позне јесење паше, где је има, и за добро презимљење пчела.“

*

Све се мења, све је променљиво...

IV

Како да се споразумемо?

Зар није дужност напредних пчелара да будно прате што

се код нас пише о пчеларству и да избацују из њега све труле пабирке?? Ми се морамо старати, да се нашем нараштају пружају позитивна знања оних пчеларских ауторитета, који су ова стекли непрекидним истрајним радом и опитима на пчелињаку, а и оних пчелара практичара који у свом пчеларењу постижу лепе успехе.

Зар са стандардизацијом проповедникових „мишљења и уверења“ у општа „знања и умења“ није наступила криза у нашој оригиналној стручној пчеларској књижевности??

*

Браћо, пчелари! Пођимо утрвеним путем који нас води напретку и споразуму. Саслушајмо мишљења реномираних пчеларских научника и пчелара практичара који постижу лепе успехе на пчелињаку.

Зар није плоднији пут којим се проучава потреба и утврђује израда једног више годишњег плана за систематско ширење пчеларске спреме у нашем народу??

Кад ћемо утврдити и изједначити народне техничке речи из нашег пчеларства, којим су нас путем, пре 50 година, повели оцеви нашег рационалног пчеларства фра. Динко Мушкардин и професор Јован Живановић??

Кад ће наши пчеларски листови наставити започето систематско прикупљање нашег народног блага из пчеларства: народних техничких речи из пчеларске терминологије и етнолошких података из народног (патријархалног) пчеларства??

V

Да ли наши пчеларски листови прате сва напредовања пчеларске науке и пчеларске технике напреднијих народа?? **Дали они прате и утичу на оно** што се код нас пише о пчеларству??

Зашто је пчеларску стручну и донекле импресионистичку критику професора Јована Живановића у једном нашем листу заменила лична и безначајна полемика?

Зашто се у нашој стручној пчеларској књижевности не негује аналитичка критика пчеларско књижевног посла као одабирач селекционисаног семена и регулатор сетве у наше народно пчеларство?

Неодређени по улози, мешовити по садржини, разнолики по вредности, наши пчеларски листови сеју и разнолико семе у нашу плодну пчеларску њиву, док наш народ лепо каже: „**Каква сетва таква и жетва**“. Но ипак се наши пчеларски листови међусобно видно разликују по садржини и стручној вредности. Потребно је приметити, да неки листови поред саопштења основних „знања и умења“ уводе пчеларске почетнике у експериментисање. Има случајева, где упућују почетнике чак у оно, **основно**, што је одавно испитано и по-

стављено на здраву основу. Чак се препоручивало и експериментисање у извођењу пилића у кошницама с пчелами. Међутим наш је сељак реалније и рационалније изразио заједничку употребу пчеларско-живинарских ствари, насађујући квочке на јајима у празним неискоришћеним кошницама плетарама.

Пчеларски листови са подељеном улогом и утврђеним вишегодишњим планским програмом много би више користили нашем пчеларству. Не би се тада десило, да се са променом уредника из основа мења садржина и начин уређења листа, па чак и сарадници. Са подељеном улогом програмски уређени пчеларски листови не би били само весници нечега новог у пчеларству већ и редактори новине, модификације и тежње-адаптације у гравитирању. Њихови уредници не би били само преносиоци кадкад и напабирчених туђих мисли и идеја, него и пчелари ствараоци. Да то кажемо побудило нас је покушано лајичко сумњичење научно доказане партеногенезе у пчелињој породици. Кад смо ово сумњичење прочитали сетили смо се посмртног списка нашег најумнијег пчелара: „Је ли истина, шта све пише по књигама пчеларским“!! Сетили и са уздахом одговорили: „Није све оно истина, професоре Живановићу и наш велики учитељу, што се код нас сада пише о пчеларству.“

VI

Натеже се у доношењу оригиналних радова. Што су неки од њих почетнички и за почетнике последица је неподељености улога и недостатка планског програма у уређивању неких наших пчеларских листова. Па ипак за много што шта би се могло рећи кад би се писало на табли: „Бриши“!, . . . „Хајд' сад поново пиши“. А овако нам остаје да понављамо: „Тачка па испочетка“!

Дешава се, опет, да је каткад уредник и једини сарадник целог броја листа, што не служи на част ни уреднику ни оном пчеларству, коме се лист пружа. Ми имамо више способних пчелара за писање који не пишу или ако пишу чине то врло ретко. Они би својим сарадништвом могли помоћи усамљене уреднике, ако би их реорганизиција уређења листа приближила. И, разуме се, ако би уредник био духовни вођ у пчеларству и од срца пчелар. А то је пчелар кога не обрајају ове речи нашег великог учитеља пчеларства, професора Јована Живановића:

„Пчеларство облагорођава срце и душу човечију и подиже човека к Богу и ради да нестане грешника са земље и безбожника да не буде више. . . . Онај пчелар, који се бави пчеларством па му се њиме нису душа и срца облагородили,

није достојан да се зове пчелар, јер заиста и није. Нека за-памти ово неки уредник неког пчеларског листа“⁵⁾).

При том у задње време проповедник стандардизације „мишљења и уверења“ покушава да једним замахом американизира наше пчеларство, и ако ово није Америка а ни ми Американци. И ако је он Америку и њене фарме и пчели-љаке видео само на слици, и по овима конструисао и своју најпогоднију „кошницу“.

* * *

Са подељеном улогом рада на уређивању свију наших пчеларских листова, са утврђеним распоредом у засејавању плодних пчеларских њива, сви би наши пчеларски листови, колико их сада имамо, знатно ојачали. Тако реорганизовани они својим бројем не би били на одмет нашем пчеларству.

Кад би пчеларски листови поделили улоге, кад би се према својој одређеној улози програмски уређивали са одабранијом садржином, и сами би пчелари осетили корист да их примају. Осетили би тада потребу да их читају и да много што шта корисног из њих науче, у место што их данас не при-мају, или што их **обавезно** примају, као чланови, и **необавезно** остављају непрочитане.

О подели улога појединим листовима у пчеларској ор-ганизацији требало би особено писати. Овом ћемо приликом рећи то у неколико редака:

Требало би имати нарочите листове који ће почетнике уводити у основна знања из пчеларства. У том увођењу по-четника у пчеларство не сме бити експериментисања и испи-тивања онога што је позитивно у пчеларској науци и тех-ници. Поред таквих листова могли би се имати 1 до 2 листа потпуније стручне садржине, који би своје градиво пружали обрађеним пчеларима, учитељима пчеларства и пчеларским инструкторима.

О уреднику, као пчеларском вођу, имало би се много што шта рећи, што су наши књижевни критичари и аналитичари рекли у задатку књижевних листова. Ми се морамо задово-љити са неколико редака једног таквог есеја, који гласи:

„Као коров на њиви, коју нико не надгледа, све рђаво што има клицу у земљи, и све рђаво што ветар донесе са стране, може у једном тренутку да заклија, у другом да на-буја, у трећем да се рашири: незреле мисли, порочне накло-ности, полутанство, дилетантизам, шарлатанство, индустрија-лизам, (књижевност ради зараде) страни нама туђи, и несварени утицаји. Скоро свако је зло у највећем степену прилепчиво, јер је скоро свако променљиво. Из једне области прелази у другу, из књижевности на онога који се њоме храни. **Каква је књижевност, тако је и њен даљи утицај на њено доба.** Зна

5) Јован Живановић: Американка. Ср. Карловци 1898 год.

се, међутим да је тај утицај врло често био врло велики; да је књижевност изазивала душевна расположења и друштвене покрете од највећег значаја; да је често утицала и на појединости у навикама и начину друштвеног живота“.⁶⁾

Од уредника се пчеларског листа очекује: да у плодну пчеларску њиву засејава селекционисано семе из научне и техничке пчеларске знанствености; да се **мишљења и уверења** складно и јасно излажу, тако, да читалац може разумети писца, како је дошао до својих закључака. Уредник је одбирач али: **„Ко хоће да одабере оно што је добро, он треба и сам да зна шта је добро;** то јест, у највећем броју случајева треба да је помоћи суда и способности процењивања и сам раван писцу из кога одабира.“⁷⁾

И ваљан пчелар је одабирач онога што се сеје у пчеларску њиву. Он очекује од пчеларског писца да за позајмљене туђе мисли, туђа знања и искуства, назначи, **одакле је извршена позајмица.** То је потребно назначити кад се зна, да стручни писци аналитички приказују поједине послове и методе, и указују шта је у појединим ваљано а шта не. Ако се тако ради преносилац туђих мисли и идеја неће смети да ово субјективно врши, и делимице, само оно што му се свиђа, већ све онако како је у стварности.

(Наставиће се)

Стеван Кнежевић, парох.

Стандард.

Зауцало се на врата нашег, пчеларског јавног мњења и овим питањем. И као и обично, — нико ништа. Зато опет немојте, молим вас, мислити, кад прочитате овај звучан напис, да ћу вам ја овде дати бог зна шта! — Јер ја вам свега тога знам доста мало. А шта вам ја и прочитам из наше струке? — Једанпут у месец дана „Срп. Пчелара“ и ништа више. Додуше читам стално, већ преко двадесет година, једну неписану књигу, књигу пчелина живота и рада, стварајући тиме за себе једну опет неписану књигу пчеларске праксе; али који то од нас, које зову пчеларима, не чита књигу ту? Само за неког су слова та разгоретнија, неко их фактично чита, а неко — Бога ми, — сриче. Немојте опет мислити, да се ја ограђујем против тога; јер вам и опет кажем: ја вам тога знам доста мало.

Стандард. — Јел’те да вам то звучи мало на Америку?

6) Богдан Поповић: Огледи из књижевности и унутрашњости; књижевни листови. Београд, 1914 стр. 53.

7) Исти стр. 51.

А та вам реч долази код нас у употребу поводом покушаја, да се у нашој држави створи и утврди један, тако рећи, обавезан калуп, модел, **систем кошница** са покретним саћем за све пчеларе, — онако отприлике нешто, као што се каже да је то у Америци.

Не знам, има ли у опће потребе, да ми код нас желимо Америку; али кад би и било потребе за Американизацију код нас, не смео губити из вида, да би смо морали прво са краја на крај преорати Југославију па да је воспоставимо као Америку. А мал' те неби то био предувјет и за увођење американског начина пчеларења код нас. Не заборавимо, да Америка (U. S. A) није сељачка држава и ако је у њој развијена замљорадња. Она је држава градова, фабрика и фарми; и земљорадња је у њој индустријализована. Место ситног сељачког поседа и сељака без поседа код њих су простране фарме а фармер, — рационалан пчелар, може на својој пространој фарми систематски својим пчелама да ствара пашу.

Не могу да се сетим, да је и проф. Живановић био отворено за стандардизацију; знам да је он говорио у своје време о својој американци, као о кошници доброј за наше прилике, али све ми се чини кад би нас чуо, о чему ми расправљимо, да би нам старачки по мало конзервативан довикнуо: „оканите се ћорава посла!“—

У осталом, који пчелар не хвали своју кошницу: и г. Антониоли и г. Мудрох и г. Рицман и т. д. а не верујем да то не би чинили и сви други знани и незнани пчелари, бало да имају какав — такав свој систем, било дасе неким туђим системом служе, и ако једно стоји: пчела даје мед, а не кошница, а ни пчела не може донети меда, ако га у природи нема.

Код нас се 99% пчелара бави пчеларством узгред, из сувишка времена, за то би се код нас, рачунајући с тим, морало још пазити и на то, да је кошницом која би евентуално била узета за модел, лако руковати, јер сваки онај вишак меда, што га добијемо напором, а који нам тек труд неплати не значи ништа, јер је купљен ценом уложеног труда, а куповати мед да га уновчимо ризикантно је данас, кад тешко протуримо и онај мед, до кога лакшим начином дођемо. То би значило каприциозно постизавање неког рекорда, слично Riskard-ову легу у висину. Ми бисмо рекао бих, имали пречи посао од стандардизације, а то је рационализација пчеларства. При руци су ми случајно подаци о стању пчеларства у Дринској бановини, а ови говоре, да је у њој 88.236 кошница са непокретним саћем према тек 21.149 кошница са покретним саћем! Можда је у том погледу боље у Дравској, а нешто боље у Дунавској бановини, но овим се може врло мало поправити стање просечно у целој држави, да бисмо могли рећи, да је ово стање тек нешто боље у целој држави него у Дринској бановини.

Да би смо замишљени стандард и извели, ми бисмо морали претходно имати неколико огледних станица у неколико типичних наших крајева, а на тим станицама бисмо морали имати пчелињак са по неколико примерака, до сада најпробанијих кошница, па која крај једнаких прилика, на свима станицама, покаже најбољи успех, узети је за модел. А могло би се и овако: у нашим стручним листовима отворити као неку анкету, а наши најбољи практични пчелари би износили своје мишљење о разним системима кошница и која се кошница установи као најбоља, узети је као југославенски стандард. Наравно, да се то неби смело извести на пречац, него после дужег испитивања.

Али се бојим, да не бисмо прошли као „Друштво народа.“ Разоружање, опићи мир, — дивна идеја, али све запиње на ексекутиви. Да неби било тако и са стандард-кошницом. То је ствар, која се не да натурити, — кошницу би стандардизовале **њене добре стране**, и опет постепено, јер ту има много потешкоћа. Има људи тврдоглави а који апсолутно неприма оно, што је туђе, па макар то било и незнам како добро. А тек замислите, како би то тешко пало некоме, ко има већи број добро израђених кошница, па с којима је уз то задовољан! Значи да би требало живо пропагирање а нарочито међу млађима пчеларима који још немају великог пчелињака, а то би се могло постићи што тешњом везом међу пчеларима.

По свему изгледа, да је кошница будућности, у колико већ до сада није освојила пчелињаке, — настављача. Не узимам у обзир остале споредности, али тражим да је једноставна, да је лако може направити и сам пчелар, ако је иоле нешто вешт дрводељству. Још нешто, али немојте ми молим вас замерити: — не трпим Ханеманову решетку. Она коликогод може бити добра, — толико је непрактична, ствара компликације. Нека је кошница, ако је икако могуће, без ње. Знам да ће ми многи дати за право, али ја сам рад да са-слушам и спреман сам да послушам и оне који су за њу. Не заборавите, да говоримо увек о кошници за мед, а за рождбу, куд ћете боље од плетаре.

Кошница треба да је што једноставнија и зато, да се не мора сваки час по њој чепркати; коликогод је потребно кади-кад завирити у њу, на штету је често завиривање, а кад се већ мора, нека је то са што мање клобарања, са што мање узнемиравања.

Непобитно је, да јача друштва, а можда и вредније пчеле доносе више меда, али то не иде у пропорцији са великом кошницом. То кажем за то, што видим неко форсирање у правцу што већих димензија. Као да се губи из вида могућност развоја пчелинег клупчета, а још више могућност матице, да у једној сезони испуни леглом одговарајући део кош-

ница ма које величине. Незнам да ли је когод и о томе мислио, али мени изгледа, да матица није један аутомат за ношење јаја, којега ће начин исхране, боље рећи интензивност храњења, те прилив меда, као неким механизмом навијати, да носи јаја, кад се хоће и колико се хоће. Она је један живи организам, који се развија и опада. Она је истина један орган у пчелином друштву само за умножавање овога, али њена моћ лежења иде само до једног просечног максимума, који, ако је појединачно и различит, те ако се да нешто и потенцирати селекцијом, пашом, а можда и још којим средствима, — ипак се не да подизати у бескрајност. Она као и све живо, подлежи замарању, које неминовно доводи до застоја у лежењу. Јулиј, и његова непосредна временска близина, код нас је типичан са застојем паше и као наручен за одмор матици. Време после ројидбе, у најмањем размаку од 10—14 дана, док рој још не изгради довољно саћа, по природном стицају прилика, служи за одмор матици. Ово напомињем за то што се стандардизација врзе око кошница великих димензија. Када се већ иде за великим кошницама не знам, да ли би било добро, кад би уза сваку стандард кошницу (велим великих димензија) била по једна мала са резервном матицом. Кад се у великој кошници матица изнесе она би долазила у малу кошницу, као у неки опоравни одео, на регенерирање, а из мале кошнице резерва неизнесене матице долази као одморна на њезино место. Немојте, молим вас, то примати ново за готово, јер то није опробано, то је тако као нека обична теоријска комбинација.

Иначе ма колико се то питање вентилирало, оно се не може решити без претходног споразумевања и споразума свих пчелара, а они се опет споразумевају преко неколико листова и евантуално о пчеларском конгресу. Ово све наводи реч на питање једног пчеларског листа, или, да се изразим у стилу стандардизације, једног стандард-органа.

Јел'те да сам вам мало рекао? Тја, дао сам колико знам.

Најпосле, не рекох ли, да вам ја тога мало знам?

Бобота 25 маја 1932. г.

Најбољи начин прихрањивања.

„Ругала се тигањца лонцу“

Нар. пословица

“Пчеларски гласник” из Новог Врбаса, доноси у својем 4 броју за Април месец под „Разно“ белешку, у којој критикује „Пчелара“ из Београда, што је донео чланак. „О практичном прихрањивању,“ те му замера што већ неколико пута покреће то питање а и сам начин прихрањивања кри-

тикује као непрактичан, те износи свој начин као бољи. На послетку саветује „Пчелару“ да без темељитога стручнога знања не даје савета другима.

И мени се не допада тај начин, којег је „Пчелар“ описао, али не видим ни код госп. Рицмана ништа боље, и његов је начин прихрањивања исто црн као и онај, којег је он критиковао. А нису му ни темељи стручнога знања ни мало дубљи у овоме погледу.

Госп. Рицман прије свега присваја право на валовчић, јер вели; да је у „Пчелару“ подражаван њихов „валовчић“ па нека је и њихов ја им то нећу оспоравати, и ако знам да су цигани давно пре Г. Рицманове индустрије знали осим варјаче ископати и велики валов, а већ валовчић да и не спомињем, па би мислим право на тај проналазак пре припадао Циганима него Г. Рицману. Само му замерам што он као индустријалац, када је већ изумео ископати валовчић, није га умео и употребити, већ и покрај валовчића служи се као без валовчића.

Г. Рицман препоручује, да се изнад валовчића пробуши рупица од $8\frac{m}{m}$ па на левчић сипа одмерена количина у валовчић.

Опростите за упоређење! то је као када би кроз таван пробушио рупицу па сипао одмерену количну хране свињама, па за колико би свиње више навалиле на валов, толико би више цурило у валов. Дабоме и пчеле би знале после олизати оно што се распе, ако не би то пре учиниле туђице, када исцури на лето или под!

Зар Госп. Рицман не зна да је валовчић стално пун пчела?, особито у време, када се прихрањује, а да се залирене пчеле не могу и не знају све дићи на површину, те чим се више пчела затопи медом, тим ће мање меда стати у валовчић, а сувишак одмерене количине исцури око валовчића; исто ће прецурити и ако кошњица стоји мало заваљена, што не стоји за многим.

Друго је непрактично што пчелар не види дали су пчеле попиле мед или има још, а случајно би требало дати још један или више пута. Треба знати да пчеле нису увек једнако расположене за пренашање меда из валовчића, некада пренесу за 20 минута, а кадгод траје и по цео сат.

Ја ћу приликом ове њихове полемике изнети и по други пут мој начин прихрањивања са валовчићима којег смем препоручити као бољи и од онога, којег је „Пчелар“ описао и од Г. Рицмановог јер држим да сам га за 5 год. „темељито и стручно испитао“ па смем саветовати и осталима пчеларима да га прима.

Ја сам то већ описао у овоме истоме листу под истим насловом год. 1928 бр. 8.

Па нека ми се не замери, што и по други пут износим

ту исту ствар јер видим да има и главних пчелара, који су кратковиди и мало отврдих ушију, да им треба из свег гласа викати, и са најкрупнијим словима писати, јер туђе поуке тешко и чују и виде. Ја се служим са валовчићима од 1927. год. нисам их нигде видео, дало ми се и само замислити, какви би могао бити валовчић у кошници и где би требало да се постави. Идеја за валовчиће у кошници није моја, она постоји овде код нас међу старијим пчеларима већ одавно пре него што сам ја и постао пчелар.

Слажем се са Г. Рицманом само у једноме а тоје: да валовчић стоји у горњем делу кошнице на месту сатонше, на оквиру, који је испод валовчића израђен сањем као и остали оквири те стално стоји у кошници. Даље се у свему разилазимо.

Ја сам на темељу 5-то годишњег искуства установио, да треба валовчићима овако служити: валовчић је на горњем делу оквира, ако су настављаче треба и у медишту имати валовчић.

Над валовчићем мора бити решетка што већа, да се што боље види унутра. (Иста се може употребити и код сеобе као вентилација) и чим могуће ређа, да може мед што лакше пропадати унутра у валовчић. Пре сипања мора се димом кроз решетку колико је могуће отерати пчеле из валовчића, ипак ће неке остати и бити залирене. Кад се мед налије треба решетку поклопити са дашчицом која стално поклапа решетку ако је решетка баш на поклопцу прорезана.

У свакој кошници треба само по 1 валовчић за сипање, јер многе пчеле од залирених не дигну се горе докле год сав мед не буде пренешен из валовчића, па тек онда се појаве када их пчеле олижу.

Ако би сипали одједном у више валовчића или у брзо повише пута ту би било много пчела погушено. Тко хоће да види, да ли се пчеле даве у валовчићу, нека то одмах истражује чим је мед пренесен, а не касније, кад пчеле избаце из валовчића. Да не би пчеле залепиле решетку над валовчићем, треба испод решетке подметнути плех, који је и шири и дуљи од решетке, па га заврнути са 2 обртаљке или 2 ексера која треба украј плеха ударити па их преко плеха савити.

Пчеле залепе плех унаоколо те нема промаје. На решети плех стоји стално на своје месту, све до потребе за прихрањивање или сеобу, онда се скине и докле траје прихрањивање оних неколико дана не меће се.

Пчелар ће се сам довити, како му је код којих кошница згодније наместити решетку, било на поклопну дашчицу, а где их нема на поклопац или где је покретна решетка која служи за вентилацију код сеобе само, иначе се уклони, ту треба после сипања метнути поклопац на решетку и тако

докле траје прихрањивање тих неколико дана после је опет скинути.

Усавршена би кошница и требала тако да је уређена, са покретном решетком.

При овоме сам мислио на кошнице, које се од горе отварају.

Овај мој начин прихрањивања препоручујем као опробано добар а радова ћу се, ако неко пронађе нешто боље.

У Боботи, 1 Маја 1932.

Лазар Волић
столар и пчелар

Изјава.

У 5 броју „пчелара“ о. г. г. Јован П. Јовановић написао је чланак „О значају и погодности кошница за рационално пчеларење.“ Према наслову могли смо очекивати, да ће г. Ј. П. Јовановић изнети врлине најпогодније кошнице за рационално пчеларење. Али г. Јовановић изабрао је негативни правац, јер је његова највећа пчеларска идеја доказивање, да је американка проф. Јована Живановића непогодна кошница за рационално пчеларење. Да би своје наводе доказао г. Ј. П. Јовановић цитира нека места из мога чланка „Проширена американка“ (Српски Пчелар 1930 бр. 9.) Али он те цитате наводи по својој вољи, како њему конвенира, из реченице изоставља неке речи, мења ред речи, од две речнице изостављањем појединих речи начинио је по својој вољи једну реченицу и стилизирао је тако, да испадне несмисао и на основу погрешног цитирања ствара погрешне закључке и подмеће другом, а он се сматра позваним, да те погрешке исправља.

Ради погрешног цитирања послао сам „Пчелару“ једну изјаву, али г. Јовановић није донео моју Изјаву него у б. бр. „Пчелара“ написао је кратак исправак где каже, да се поткрала грешка „јер су из цитата испале неке речи“. Овај исправак г. Ј. П. Јовановића не могу примити на знање ради тога, што је он на темељу погрешних цитата стварао погрешне закључке, а кад је признао погрешне цитате требао је признати и стварање погрешних закључака.

Пошто се г. Ј. П. Јовановић служи средствима, које не доликују једном пчелару, с тога изјављујем, да на његов чланак на могу и нећу одговорити.

У Земуну, 18 јуна 1932.

Коста Сеперовац.

Почетник пчелар!

Пчелар рођо, хоћу биши —
И ћупове, медом лиши!

Погледајмо, мили брале —
Неуморне пчеле мале,

Како раде, дању-ноћу,
Те не хају за „скупоћу“!—

Ниш' се плаше „кризе“ глади
Само сложено, што се ради!

„Сшара гарда, да не страда“ —
Пчела даје што награда:

Пензионере, сшаре- младе,
Пчеле радо, медом сладе! . . .

Друже ратни — инвалиде,
Да умањиш веље бриге —

Прихвати се пчеле вољ'не
Те залечи, ране болне! . . .

— И наш Душан — Силни Цар
Славан беше и пчелар —

У близини, Призрен града,
Пчелињега „елдорада“:

На Слашини, сред Балкана,
Ниче слава, Цар Душана —

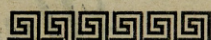
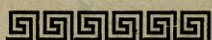
Пчела вечно, цветом шета
И слави га широм света!

Ој ратниче, живи огње —
Ти одроби наше робље,

Сад си стек'о посед мали
Пчела песмом, нек' те слави,

Пчела ти је Божји дар —
Мед ти даје: крвцу „жар“,

А мишици челик, камен
Којом сечеш, као пламен!

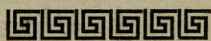
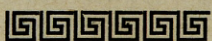
Торта од меда. — 56 дека меда угрејемо и помешамо са 5 јаја, која са медом добро тучемо, брашна дамо толико да тесто не буде сувише тврдо и све добро измешамо. Тесту додамо по 5 дк. бадема, лешника и кикирики. Ову смесу излијемо на узану, машћу помазану и брашном посуту тепсију и при умереној ватри печемо. (Боље је, ако се у тесто дода на врх ножа сода бикарбона).

Ако имамо форму која се узима за срнина леђа можемо је употребити, а у глазуру од чоколаде забоду се ољуштеног на резанце сеченог бадема. Када се торта охлади, пажљиво је преместимо на порцуланску чинију и исечемо на комаде.

Ако печемо у тепсији за тарту имамо тарту коју можемо по вољи украсити.

Г л а с у р а, 14 дк. изрибане чоколаде са мало воде и 7 дк. шећера са мало масла, метнемо на шпорет да се угреје, док не постане смеса глатка и сјајна, и тарту помажемо с овим поливом.

Против пчелиње уши треба подметнути на под кошнице папир и пчеле добро надимити димом од дувана, па се пчелиња уш онесвести и падне доле. После тога треба папир са пчелињом уши извадити и бацити уш у ватру. — Или можемо подметнути под оквире чист папир и на њега ставити 2—4 грумичка камфора и оставити да стоји у кошници. Камфор пчелама не шкоди, а пчелиње уши од камфора падају доле на папир. После 1—2 сата папир с ушима треба извадити и подметнути други папир. Па ћемо тако пчеле ослободити од ушију.

Борђе Павковић парох сомборски умро је 8. јуна 1932 на своје имању у Смедереву у кругу своје породице. У млађим годинама бавио се пчеларством а кад је 1897 год. одржан први пчеларски течај у Ср. Карловцима, на њему је и он учествовао.

Покојнику нека да Бог вечно блаженство, а породици утехе.

Важно за наше пчеларе!

На темељу дугогодишњег практичног искуства и рада у стању смо да изађујемо све дрвене пчеларске справе стручно уз умерене цене и то: **дрвене и сламнате кошнице свих** у нашој држави употребљених **система**, надаље **оплодњаке за матицу**, **ормане за разашивање ројева**, дрвене **валове** за прихрањивање, **бокешке оквире** састављене и растављење и **дрвене летвице** без чворова за оквире, све из првокласног и сувог материјала.

На захтев шаље се сваком ценовник бесплатно.

Надамо се да ће се поштовани пчелари са поверењем нама обратити са поруџбином, а ми ћемо се постарати да у сваком погледу задовољимо наше цењ. муштерије.

Питања и поруџбине молим слати на адресу:

Вајман и Рот

столари и специјални израђивачи кошница.

Нови Врбас (Дунавска бановина).

2-3

ОГЛАС

Продајем природне ројеве.

Ројеве шаљем по реду наруџбе. Код наруџбе шаље се пола новца. **У јуну цена је роју 90 Дин. по кгр.**

Продајем јаја за насад од Род-ајланда, комад 5 Дин.

КАРЛ КЛАУС

ПЧЕЛАР

ЗЕМУН

ДОБРОВОЉАЧКА 12.

Цене огласима у „Српском Пчелару“: Оглас на целој страни: једанпут стоји 60 Дин; трипут за 10% јефтиније; на пола године 20% јефтиније; на целу годину 30% јефтиније. — Оглас на пола стране: једанпут стоји 30 Дин; трипут 10% јефтиније; на пола године 20% јефтиније; на целу годину 30% јефтиније. — Оглас на четвртини стране: једанпут стоји 20 Дин.; трипут 10% јефтиније; на пола године 20 % јефтиније; на целу годину 30% јефтиније. — Оглас на осмини стране: једанпут стоји 15 Дин.; трипут 10% јефтиније; на пола године 20% јефтиније; на целу годину 30% јефтиније.

Ко жели да купи старија годишта „Српског пчелара“ година 1924—1930. нека пожури са наруџбом, јер се налази још мали број комплетних годишта. Цена је за свако годиште 20 динара. Новац се шаље унапред или се лист шаље на надоплату. Поруџбине и новац треба слати „Српској пчеларској задрузи“ у Руму.

Власник и издавалац „Српска пчеларска задруга“ у Руми.

Чланарина је за чланове утемељаче једаред за увек 100.- Дин., а за редовне чланове 30.— Дин. годишње. Редовни чанови добивају лист бадава, а утемељачи плаћају годишње за лист 15.— Дин. Претплата је за нечланове 30.— Дин. годишње а плаћа се унапред за целу годину.

Претплату и огласе треба слати „Српској пчеларској задрузи“ у Руму Рукописе, питања, књиге, листове у замену и рекламације (потраживања недобивених бројева) треба слати уредништву. „Српског пчелара, у Земуну.